

Bietencysteeltje in kool

Zorg dat populatie onder controle blijft

voorjaar 2007

We hoeven er niet van te schrikken dat we in de koolgebieden te maken hebben met bietencysteeltjes. Ze zijn er al vele tientallen jaren. In het verleden hebben we ze hardhandig aangepakt. Maar desondanks zijn ze er nog steeds. Inmiddels hebben we wel geleerd dat we ze niet koste wat het kost moeten bestrijden. U kunt er slim mee leren omgaan. Grondontsmetting en granulaten zijn immers duur en milieubelastend.

Hoge schadedrempel

Het witte bietencysteeltje veroorzaakt schade in kool en in (suiker-)bieten. In kool is er veel minder onderzoek gedaan naar de schadelijkheid van bietencysteeltjes dan in suikerbieten.

Bij suikerbieten ligt de schadedrempel op 300 eieren en larven (e+l) per 100 ml grond. Voor kool ligt die schadedrempel aanzienlijk hoger. Bij spruitkool is gebleken dat de schadedrempel in de buurt van 700 e+l/100 ml grond ligt.

Pas bij een populatie groter dan 1500 e+l/100 ml grond, is bestrijding met granulaat rendabel. Bij sluitkool ligt dit niveau nog hoger. Schade bij bloemkool en broccoli kan zich voordoen in te nauwe rotaties.

Streef naar laag niveau

Dat de schadedrempel in kool hoog ligt, wil niet zeggen dat bietencysteeltjes geen aandacht vragen. Na de teelt van een gevoelig gewas ligt de populatie bietencysteeltjes vaak boven de 5000 e+l/100 ml grond.

In een bouwplan met veel waardplanten moet u er dus alles aan doen om in de jaren tussen twee gevoelige gewassen de populatie te laten dalen. Streef minimaal naar een niveau lager dan 1000 e+l/100 ml grond, kort voor aanvang van de teelt.

Beheersing

U kunt de aaltjes beheersen door te zorgen dat de populatie tijdens de teelt van een waardgewas niet te veel stijgt. Op dit moment lukt dit alleen nog maar bij suikerbieten.

Hebt u als koolteler ook bieten in uw bouwplan dan kunt u de rassen 'Paulina', 'Pauletta' of 'Annalisa' gebruiken. Deze rassen zijn minder gevoelig voor bietencysteeltjes en geven ook nog eens weinig vermeerdering. Teelt u alleen kool, dan kan de aaltjespopulatie alleen beheerst worden door de grond uit te laten ziekten. U kunt bijvoorbeeld grond ruilen of huren in uw omgeving. Zo kunt u minder vaak met kool terugkomen op hetzelfde perceel. Er zijn altijd wel akkerbouwers bij u in de buurt die graag grond ruilen voor (poot)aardappelen, uien, peen, bloembollen, e.d. Zowel voor u als voor de akkerbouwer is er vaak een win-win situatie te realiseren. Wie met een open vizier de polder in kijkt, ziet in zijn eigen omgeving hiervoor vast nog wel mogelijkheden.

Kan uw bouwplan niet ruimer, maak dan gebruik van aaltjesresistente groenbemesters. Zaai na een vroeg ruimend gewas resistente gele mosterd of bladrammenas in. Ook hierdoor neemt de aaltjespopulatie af.

Ervaringen uit de praktijk

Jan Sonneveld
uit Oud-Beijerland

“Op ons nieuwe bedrijf in Oud-Beijerland waren bietencyste-aaltjes enkele jaren geleden nog geen probleem. De vorige gebruiker teelde op deze 75 hectare amper 1 op 6 bieten. Wij zijn er na onze verhuizing uit Zoetermeer ook nog 23 hectare spruitkool bij gaan telen. Je weet dan al dat je een dergelijk intensief bouwplan op termijn niet volhoudt. Toch lukt het nu nog steeds. We hebben wel aaltjes, maar de bieten en de spruiten zijn qua resultaat nog altijd goed. Enkele jaren geleden zijn we overgeschakeld op bietencyste-aaltjesresistente bietenrassen. Deze zijn beter bij hoge aaltjespopulaties en geven

minder vermeerdering dan vatbare rassen. Over het saldo van de bieten hoef ik me zodoende geen zorgen te maken. Het zou mooi zijn als er bij spruiten ook resistentie tegen bietencyste-aaltje bestond. Maar ik heb begrepen dat dit nog

wel even duurt. Telen van resistente groenbemesters is geen optie voor mij. Ik kan ze alleen telen na graan en dan is de uit-ziekting maar beperkt. Dat kleine voordeel weegt niet op tegen het grotere risico van slakken.”

Tips

Granulaten

Granulaten, zoals Vydate, beperken schade door aaltjes, maar bestrijden deze niet. Door de verlamdende werking vertragen ze de vermeerdering van bietencyste-aaltjes, waardoor de plant zich bij de start vlotter kan ontwikkelen. Tijdens de tweede helft van de teelt nemen de aaltjes toch weer snel toe, waardoor aan het einde van de teelt de populatie aaltjes weer vrijwel net zo groot is als zonder toepassing van granulaten.

Groenbemesters

Zaai resistente groenbemesters zo vroeg mogelijk. Aaltjes worden door de stoffen die de wortels uitscheiden gelokt, maar kunnen zich niet vermeerderen en sterven af. Hoe intensiever de bodem

doorworteld is en hoe actiever de aaltjes zijn, hoe meer aaltjes er sterven. De aaltjesactiviteit is vooral afhankelijk van de bodemtemperatuur.

Rassenkeuze

Bij spruitkool bestaat de indruk dat het ene ras veel beter met een hoge aaltjespopulatie kan omgaan dan het andere. Dit geldt bijvoorbeeld voor het late ras ‘Esperal’. De verklaring hiervoor is dat ‘Esperal’ nog vrij veel groei doormaakt in herfst en winter, perioden waarin aaltjes niet actief zijn. Hebt u alleen de mogelijkheid om spruitkool te telen op een perceel met een hoge populatie bietencyste-aaltjes, kies dan een dergelijk ras.

Meer informatie:

- Wilt u meer informatie over aaltjes kijk dan op www.kennisakker.nl onder kenniscentrum en thema gewasbescherming/aaltjes.
- Kijk ook eens op www.digitaal.nl
- Raadpleeg ook het boekje “Gewasbescherming vollegrondsgroenteteelt en aardbeien 2007”, een uitgave van DLV-plant.
- Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw adviseur.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, ‘Best Practices,’ op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boeren of cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst
Tekst: Adrie Mooijaart (DLV Plant),
Jacques Rovers (PPO)
Eindredactie: Jac Hendriks (DLV Plant)
Vormgeving & druk: Graphiset, Uden

